

Kazališna kritika

Kerempuhovo 'Ubojstvo u Orient Expressu' ne ispunjava očekivanja, ali ima sve bitne sastojke prvoklasne hit predstave

Marko Makovičić apsolutno briljira kao upravitelj vlaka, dok je Poirot Damira Poljička neodlučan

GEA VLAHOVIĆ

21. 09. 2024. 21 PREPORUKA

FOTO: PROMO/KEREMPUH

Za one koji ne znaju, u jednom od najpopularnijih romana Agathe Christie [“Ubojstvo u Orient Expressu”](#), luksuzni vlak na putu iz Istanbula za Pariz zapinje u nanosima snijega negdje usred balkanske nedođije (konkretno, između Vinkovaca i Slavenskog Broda, što se kasnije pokazuje bitnim za priču, ali ne na ponos nas lokalaca) – noseći u vagonu prve klase čitavu bulumentu živopisnih karaktera.

Među njima je – koje li slučajnosti! – i najslavniji detektiv na svijetu, uvijek besprijekorno elegantan i savršeno samouvjeren [Hercule Poirot](#). Kad se na opće iznenađenje prisutnih otkrije da je jedan putnik – besprizorni američki biznismen Sam Ratchett, koji se večer prije potrudio Poirotu skrenuti pozornost na to da mu je život u opasnosti – nađen na smrt izboden dvanaest puta u svom kupeu, pokreće se mehanizam Belgijančevih *malih sivih stanica*.

Damir Poljičak kao Poirot

PROMO/KEREMPUH

Vlak nepomično stoji u dubokom snijegu, prozor kupea ostavljen je otvoren ali snježni je pokrivač djevičanski netaknut. Sve upućuje na to da je počinitelj još u vlaku. Jesu li ostali putnici – plejada prepoznatljivih stereotipova bogatog christiejevskog književnog svijeta – potencijalni ubojice ili moguća sljedeća meta? Izgubljena damska maramica s izvezenim inicijalom 'H', noćni putnik u crvenom kimonu, komadić spaljenog pisma, ubodne rane različitih intenziteta i smjerova. Poirot je zbunjen. Ovaj slučaj ima i previše kontradiktornih tragova.

Ideje uzela iz života

Priča najpoznatije autorice detektivskih romana napisana 1934., s po mišljenju kritike jednim od njezinih – uz one u “Ubojstvu Rogera Ackroyda” i “Mišolovci” – najspektakularnijih završnih preokreta, inspirirana je stvarnim događajima koji su Dami Agathi Christie dali osnovne koordinate za zaplet: otmicom malog sina **Charlesa Lindbergha** dvije godine ranije i nevremenom zbog kojega je i sama 1931. provela 24 sata zarobljena u zaustavljenoj kompoziciji Orient Expressa.

Priznala je kasnije da je neke likove u romanu modelirala prema svojim tadašnjim suputnicima, posebno izdvojivši jednu američku gospođu, na kojoj je temeljen lik glasne i nametljive gospođe Hubbard.

Nakon nekoliko filmskih i televizijskih adaptacija, romana se 2017. prihvatio **Ken Ludwig**, jedan od najpoznatijih američkih suvremenih komediografa – *et voilà!* – njegov nepogrješiv osjećaj za komičan tajming, kompoziciju i likove, u kombinaciji s besprijekornim književnim predloškom, rezultirao je hvaljenom novom kazališnom adaptacijom ovog bezvremenskog *mystery masterpiecea* u sočnu teatarsku poslasticu koja se uz manje promjene (na primjer, osam umjesto dvanaest ubodnih rana...) drži izvornika, ali ga obilato začinja vrtočlavom farsom, ekscentričnim slapstickom i sofisticiranim humorom.

Simpatična je ideja da žrtva u ovoj produkciji bude žena, koju Mia Begović igra kao da je Annie Četiri Pištolja PROMO/KEREMPUH

Sve je tu, ali nije

U prvoj domaćoj kazališnoj produkciji Ludwigove adaptacije, premijerno postavljenoj u petak 20. rujna u [Satiričkom kazalištu Kerempuh](#) u režiji [Sare Stanić Blažević](#), sve to, nažalost, možemo tek naslutiti.

I farsa i slapstick i humor su tu; tu je i izvanredan originalni scenarij majstorski osmišljenog zapleta, a tu je i kompletna galerija Kerempuhovih “teškaša” (kad znate da u istoj predstavi glume [Damir Poljičak](#), [Marko Makovičić](#), [Luka Petrušić](#) i [Matija Šakoronja](#) sasvim je prirodno da očekujete urnebesnu zabavu), dodatno “pojačanih” duhovitim pretjerivanjem riječke glumice i “odnedavne Zagrepčanke” [Tanje Smoje](#).

Ali sve to utišano je neuvjerljivom režijom koja očito nije znala zahvatiti u glumačke potencijale ansambla, i pogrešno utiliziranom ambicijom koja je komad neopravdano nepotrebno opteretila i posljedično učinkovito uškopila.

Neiskorišteni potencijali

Istina, redateljica je odlično prepoznala izvanredan potencijal Marka Makovičića, koji po mojem mišljenju u Kerempuhu općenito ima premalo i prerijetko priliku pokazati svu puninu svojeg talenta i humorističke karizme (ako to nekome već nije jasno, neka pogleda predstavu "Djevojka za zbogom", u kojoj glumi uz svoju aktualnu redateljicu Stanić Blažević).

Tanja Smoje kao nepodnošljiva gospođa Hubbard pretjeruje preko granice apsurdna, i istinski je smiješna

PROMO/KEREMPUH

Kao upravitelj vlaka i Poirotov kompatriot Belgijanac Monsieur Bouc, Makovičić apsolutno briljira – ovaj je glumac kralj kreativne improvizacije, vješt akrobat na tankoj žici između fizičke komedije, verbalnog humora, ozbiljnosti i apsurdna. Adut predstave svakako je i Luka Petrušić, još jedan Kerempuhov šampion slapstick komedije, ovdje u ulozi podvornika kola, Francuza Michela.

U sasvim prikladnoj ulozi Amerikanke čiji bogati stariji muževi imaju sklonost iznenadnom umiranju Tanja Smoje pretjeruje preko granice apsurdna, i istinski je smiješna, iako povremeno nedovoljno artikulirana, što je šteta, jer Ludwigov je tekst pravi biser anglosaksonskog dramskog pisma. Tom se trolistu pridružuje još Elizabeta Kukić sa sasvim solidnom ulogom i efektnim ubojitim replikama ruske princeze u europskom izgnanstvu Natalije Dragimiroff.

Poirot je razočaranje

Veliki Poirot nije, nažalost, u Damiru Poljičku dobio pamtljivog impersonatora. I ne, to nije zato što smo prejudicirani izvedbama Britanca **David** Sucheta, koji je praktički postao sinonim za lik "najpoznatijeg zabadala na svijetu" (ili 'recentnijih Poirota', **Johna Malkovicha** i **Kennetha Branagha**). To je zato što je njegov Poirot nedefiniran, difuzan i izblijeđen, što se nikako ne uklapa u očekivanja koja imamo od ovog glumca.

Razočaranje su i Šakoronja i **Josip Brakus**, koji u ulogama mađarskog grofa Andrenyija, odnosno, pukovnika Arbuthnota, jedva da i glume. Dakle, da, smijemo se, i to povremeno vrlo srčano, ali samo bljeskovima humorističnih momenata (Makovičića, Petrušića, Smoje i Kukić) koji stoje poput izoliranih entiteta unutar nedovoljno razrađene i neprirodno povezane cjeline.

Trenutak zabljesne, i onda prođe. Nasljeđuje ga pretjerana statičnost – eksplozija verbalno-ekspresivnih bravura, smiješnih gegova i intenzivne komične energije, pa ništa. Rez je gotovo opipljiv. Nakon nekoliko takvih amplituda, jednostavno se iscrpate.

Elizabeta Kukić nasmijava ubojitim replikama ruske princeze u europskom izgnanstvu PROM0/KEREMPUH

Ništa od grand finala

To osobito postaje vidljivo u trećem dijelu, kada – nakon barem donekle postignute fabularne dinamičnosti prvoga dijela (gdje u sukcesivnom nizu upoznajemo likove i bivamo kako-tako u nasumičnom pljusk u informacija uvučeni u priču), a nakon neujednačene sekvence bljedunjavoga drugoga dijela (u kojemu Poirot provodi neuvjerljiva ispitivanja) – dolazi do intenzivnijeg iskakanja u *silent-movie* slapstick komediju (opet, jukstaponiranu predugačkim statičnim scenama), s kulminacijom u tradicionalnom dramatskom vrhuncu Poirotova iznošenja konačnog pravorijeka zločina.

Osim što ta kulminacija u ovoj produkciji nekako izostaje. Možda u želji da svoju predstavu “prodube” promišljanjima na temu “uzimanja pravde u svoje ruke”, redateljica Stanić Blažević i dramaturginja **Mirna Rustemović** klasični su predložak eutanazirale nepotrebnim didaktičko-filozofskim digresijama koje su nekako uspjele ugušiti britku inteligenciju i oštar jezik legendarnog belgijskog detektiva i očekivani grand finale pretvorile u mlaku bljuzgavicu.

I ne, ne treba se baš uvijek igrati s očekivanjima gledatelja. Hercule Poirot u našu je kulturnu svijest uklesan kao krvlju u kamen. Propitivanje sigurnih mjesta i pokušaj njihovog sagledavanja kroz drugačije leće i u novom kontekstu možda jest jedna od zadaća umjetnosti, ali u neke se svetinje, rekla bih, ipak ne dira.

Od više je ispalo manje

Ne pomaže ni simpatična ideja da Sam Rittchett u ovoj produkciji bude žena, koju Mia Begović igra kao da je Annie Četiri Pištolja, kao ni multimedijalne intervencije (autor video projekcija je Miro Manojlović) – bezrazložni uljezi u inače vizualno dopadljivu i dinamično oblikovanu scenografiju epohe (Petra Poslek). Kao da se u nastojanju da se napravi više, zapravo napravilo manje.

Pa ipak, svi su bitni sastojci tu: Agatha Christie kao ishodišni materijal, Ken Ludwig kao jamstvo zabave, provjerena formula ubojstva na ekstravagantnoj lokaciji (Jugoslavija početkom tridesetih godina prošloga stoljeća, kada se odvija radnja romana, za Christie je Divlji zapad onkraj Europe, što i u ovoj produkciji izaziva par duhovitih – iako banalnih – momenata); šarolika kamarila slikovitih pojedinaca u izvedbama potentnih glumaca i sasvim dovoljna količina motiva i tragova koje treba raspetljati. I jasno, sjajni obrat na kraju. Možda je to ipak dovoljno.

Najčitaniji članci

[Dragan Velikić: 'Hrvatska je Srbiji još uvijek nedostižna'](#)

[Kazališni kritičari odabrali su 12 najboljih predstava u 2024.](#)

[Areta Ćurković: 'Danas ne bih izdržala gola se valjati sa svinjama'](#)

Neograničene minute i internet za samo 1€ mjesečno. Ispuni obrazac za genijalnu ponudu!

Ostavi svoj kontakt, priredi na Telemach i surfaj gotovo besplatno sljedećih do 6 mjeseci

Ime i prezime	Email	Telefon	Pošalji
---------------	-------	---------	---------

Ispunjavanjem obrasca ustupate svoje osobne podatke društvu Telemach Hrvatska d.o.o. kao voditelju obrade kako bi Vas isti kontaktirao i ponudio Vam proizvode i usluge Telemacha. Više o načinu na koji Telemach obrađuje osobne podatke i svojim pravima pogledajte u **Obavijesti o obradi osobnih podataka**. Navedene podatke obrađuje i društvo Telegram media grupa d.o.o. kao izvršitelj obrade u svrhu prikupljanja podataka i dostave istih voditelju obrade.

kazalište, Kerempuh, agatha christie, Sara Stanić,

TELEGRAM

Vijesti

Vijesti
Politika&Kriminal
Komentari
Biznis&Tech
Velike priče
Život
Kultura

Najnovije

Rat u Ukrajini
Hrvatska
Zagreb
Split
Rijeka
Osijek

Magazin

Telesport
Super1
PitanjeZdravlja
OpenSpace

Pratite nas

Facebook
YouTube
Instagram
TikTok
Twitter
WhatsApp
RSS

Plus

Pretplata za fizičke korisnike
Pretplata za poslovne korisnike
Pošaljite nam vijest
Impressum
Oglašavanje
Kontakt
Uvjeti korištenja
Pravila privatnosti

Sva prava pridržana © 2024 Telegram Media Grupa d.o.o.